

¡BOMBA!

Tan pronto resultó absuelto,
aunque siga refundido:
ya pensamos muy seguido,
4T nos debe el vuelto

K'uintsil

Edición de fin de semana, del jueves 15 al domingo 18 de septiembre de 2022

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 8 · NÚMERO 1824 · www.lajornadamaya.mx

XPU'UJUY

ÁAK'AB CH'ÍICH' MA' JACH CHÍIMPOLTA'ANI'

Le ch'íich'a' suuk u yila'al ti' bejo'ob tumen ti' suuka'an u t'uuchuli'. *Nyctidromus albicollis*, u sieentifikoil k'aaba', ts'o'okole' ya'ab u jejeláasil yaan. Ernesto Gómez Uc, máax jo'olbesik u nu'ukbesajil u kaláanta'al ch'íich'o'ob ichil Pronatura Península de Yucatán tu tsolaje' áak'ab ch'íich'o'ob, tumen leti' keen jóok'oko'ob u kaxto'ob ba'al u jaanto'ob, "jach u yojelo'ob bix u máan u kaxto'ob ik'elo'ob yéetel u máan u chuko'ob ka'alikil u xik'náalo'ob".

Nuuktak u yicho'ob, ts'o'okole' yéetel u k'u'uk'mel yaan naats' ti' u ch'e' ku béeytal u yu'ubik tu'ux ku xik'nal ik'elo'ob; beyxan, u yojel

u ta'akikubáaj tu beel ti' ba'ax jaantik, tumen ku satikubáaj yéetel u káach che' yóok'lal bix u boonil.

Beyxan tu tsikbaltaj tu Petenil Yucatáne' yaan waxakp'éel u jejeláasil xpu'ujuy -yaane' ku yantal ich k'áax, tu'ux tikil lu'um yéetel yaan tak ich noj kaaji', le suuk u yila'alo' leti'e' k'aab'ainta'an chotacabras, ts'o'okole' ku yáantik kaaj, tumen leti' ts'áak u p'iisil u yantal ik'elo'ob, ikil u máan u jaantej.

Suuk u ye'el naats' jáal ja', le beetik keen okok máak u ch'ak che'ob wa u k'askúunt tu'ux u yantale', sajbe'entsil u ti'al tumen ku k'askúunta'al u k'u' xan.

CECILIA ABREU
OOCHEL SATYA S.C. / LJM

ESPECIAL: FAUNA NUESTRA | P. 44 TAK 46